

Posiedzenia Komisji Naukowych PAU od maja do grudnia 2017¹

Wydziałowe

KOMISJE WYDZIAŁU I FILOLOGICZNEGO

Komisja Filologii Klasycznej

Przewodniczący: Stanisław Stabryła
Zastępca przewodniczącego: Joachim Śliwa
Sekretarz: Kazimierz Korus

- 30.05.2017** – prof. dr hab. Adam Łukaszewicz, *Korneliusz Gallus – tajemniczy pierwszy prefekt Egiptu*
24.10.2017 – dr hab. Leszek Zinkow, *Motywy egipskie na cmentarzu Rakowickim w Krakowie*
21.11.2017 – prof. dr hab. Marek Wilczyński, *Epitańium królowej Carateny – kilka uwag o problemach wyznaniowych na dworze Gibikungów*
19.12.2017 – prof. dr hab. Sławomir Bralewski, *Bóstwa opiekuńcze cesarza Konstantyna Wielkiego*

Komisja Neofilologiczna

Przewodnicząca: Barbara Sosień
Zastępca przewodniczącej: Marta Gibińska-Marzec
Sekretarz: Ewa Łukaszyk

- 17.05.2017** – dr hab. Ewa Nawrocka, *Tango, kryminał, melodramat. Kultura popularna w twórczości Manuela Puiga*

¹ Posiedzenia Komisji Naukowych PAU od czerwca 2016 do kwietnia 2017, por. „Rocznik PAU”, R. 2016/2017, Kraków 2017, s. 103–132. Brak streszczenia oznacza niedostarczenie go w terminie przez autora wystąpienia.

- 21.06.2017** – dr Michael Sobczak, *Światopogląd chrześcijański w prozie pisarki austriackiej Pauli von Preradović*
25.10.2017 – dr hab. Katarzyna Jaśtał, *Między epistolografią a literaturą. Korespondencja Rahel Varnhagen z Hermannem von Pückler-Muskau*
15.11.2017 – prof. dr hab. Bogdan Piotrowski, *Kazimierz Eiger: warszawianin i ojciec współczesnej sztuki kolumbijskiej*
13.12.2017 – prof. dr hab. Maria Maślanka-Soro, *Metamorfoza Metamorfoz i „dialog” z Owidiuszem w „Komedii” Dantego*

Komisja Kultury Słowian

Przewodniczący: Lucjan Suchanek
Zastępca przewodniczącego: Maria Dąbrowska-Partyka
Sekretarz: Hanna Kowalska-Stus

- 2.06.2017** – prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, *Spór o heroizm w polskim filmie wojennym lat 60.*
30.06.2017 – dr hab. Piotr Laskowski, *(Anty)heroizm Jana Wacława Machajskiego*
13.10.2017 – dr Bartłomiej Brządkiewicz, *Petersburg – miasto bohater*
24.11.2017 – ks. dr Aleksy Kucy, *Niewykonalna misja: metropolita Antoni Bloom na tle rosyjskiej emigracji religijnej XX wieku*
15.12.2017 – prof. dr hab. Lucjan Suchanek, *Słowianie jako obiekt badań naukowych*

Komisja Historii Sztuki

Przewodniczący: Adam Małkiewicz
Zastępca przewodniczącego: Jan K. Ostrowski
Sekretarze: Kazimierz Kuczman
Joanna Ziętkiewicz-Kotz

- 11.05.2017** – prof. dr hab. Marek Zgórniak, *Od pisuaru do Wawelu. Z twórczości Sławomira Odrzywołskiego*
8.06.2017 – dr Katharina Georgi-Schaub, *Unknown Masters. Spotlights on the Art of Illumination in Late 15th-Century Nuremberg*
12.10.2017 – dr Waldemar Komorowski, *Brog – ewangelicki epizod w XVI-wiecznym Krakowie*
9.11.2017 – prof. Carolyn Guile, *Case Study: An Unknown Eighteenth-Century Polish Architectural Drawing in America*

14.12.2017 – dr Wojciech Walanus, *Fotografie Staatliche Bildstelle z Krakowa i okolic – dzieje, charakterystyka, recepcja*

KOMISJE WYDZIAŁU II HISTORYCZNO-FILOZOFICZNEGO

Komisja Środkowoeuropejska

Przewodnicząca: Irena Stawowy-Kawka
Zastępcy przewodniczącej: Józef Łaptos
Andrzej Essen
Sekretarz: Mirella Korzeniewska-Wiszniewska

21.05.2017 – prof. dr hab. Mariusz Wołos, *Polskie propozycje polityki „okrągłego stołu” i próby ich realizacji w międzywojennym dwudziestolecu*

11.10.2017 – posiedzenie uroczyste: wręczenie prof. Janowi Machnikowi, długoletniemu przewodniczącemu Komisji (1993–2016), dedykowanego mu XXV tomu „Studiów Środkowoeuropejskich i Bałkanistycznych”, połączone z wykładem prof. Marka Kornata, *Minister Józef Beck o swoich partnerach zagranicznych. Oceny, opinie, komentarze*

21.11.2017 – prof. dr Ľubica Harbuľová, *Snahy Sibíri o autonómii v rokoch 1917–1919 a miesto československých légii v tomto procese*

19.12.2017 – prof. dr hab. Antoni Cetnarowicz, *Opinia słoweńska wobec walki Polaków z germanizacją w zaborze pruskim w II połowie XIX w.*

Komisja Prawnicza

Przewodniczący: Jan Pisuliński
Zastępca przewodniczącego: Arkadiusz Sobczyk
Sekretarz: Hanna Knysiak-Sudyka

8.05.2017 – dr hab. Piotr Tuleja, prof. UJ, *Wyroki interpretacyjne Trybunału Konstytucyjnego*

Geneza wyroków interpretacyjnych wiąże się z ideą prawa wyższego, aplikacją jego zasad do prawa pozytywnego i odwoływania się do niego w rozstrzygnięciu konkretnych przypadków.

Koniczność uzgadniania treści ustaw z prawem wyższym występuje w systemie holenderskim i duńskim. Prawem wyższym w sądowym stosowaniu prawa jest konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Podobnie orzekają sądy angielskie. Od orzeczenia ETS w spra-

wie Factortame wykorzystują one też stary instrument „tymczasowy nakaz sądowy przeciw Koronie” jako podstawę pytań do ETS i osłabienia doktryny suwerenności parlamentu. Konstrukcja tzw. wykładni ustaw w zgodzie z konstytucją została najobszerniej rozwinięta w orzecznictwie Federalnego Sądu Konstytucyjnego.

Również w orzecznictwie polskiego Trybunału Konstytucyjnego nadanie kontrolowanemu przepisowi określonego rozumienia i wyrażenie go w sentencji wyroku powoduje, że wyrok taki ma charakter interpretacyjny. Podstawą wyroków interpretacyjnych jest: a) domniemanie konstytucyjności przepisu, które nakazuje poszukiwanie VKA, b) powściągliwość względem ustawodawcy, nakazująca stwierdzenie zgodności z Konstytucją (warunkowej), a nie derogowanie przepisu, zakodowanych w nim norm. Za punkt wyjścia do ustalenia treści kontrolowanego przepisu należy przyjąć jego sądową wykładnię.

Ze względu na istniejące kontrowersje dotyczące podstaw, treści oraz skutków wyroków interpretacyjnych, przedstawiam ich charakterystykę.

6.06.2017 – prof. dr hab. Piotr Kardas, *Problematyka rozproszonej kontroli zgodności ustaw z Konstytucją*

6.11.2017 – prof. dr hab. Jan Zimmermann, *Paradoks postępowania administracyjnego. Refleksje na tle książki „Aksjomaty postępowania administracyjnego”*

4.12.2017 – prof. dr hab. Maciej Gutowski, prof. dr hab. Piotr Kardas, *Stosowanie Konstytucji w orzecznictwie sądów powszechnych (na kanwie książki: M. Gutowski, P. Kardas, „Wykładnia i stosowanie prawa w procesie opartym na Konstytucji”, Warszawa 2017)*

Komisja Historii i Kultury Żydów

Przewodniczący:	Leszek Hońdo
Zastępcy przewodniczącego:	Michał Galas Magdalena Ruta
Sekretarz:	Anna Jakimiszyn-Gadocha

10.05.2017 – dr hab. Małgorzata Domagalska, *Zatrute ziarno „Roli”*

7.06.2017 – dr hab. Marcin Starzyński, *Najstarszy dokument hebrajski na ziemiach polskich (1485) i jego tłumaczenia*

4.10.2017 – dr Martyna Rusiniak-Karwat, *Bund w Polsce w latach 1944–1949 (Odbudowa czy samozniszczenie?)*

15.11.2017 – dr hab. Dariusz Rozmus, *Założenia badawcze archeologii żydowskiej*

20.12.2017 – dr Irmina Gadowska, *Rodzinne mauzolea i monumentalne nagrobki na nowym cmentarzu żydowskim w Łodzi – formy i dekoracje*

Komisja Prehistorii Karpat

Przewodniczący: Jan Machnik
Zastępcy przewodniczącego: Paweł Valde-Nowak
Agnieszka Wacnik
Sekretarz: Marcin Przybyła

7.11.2017 – dr Anna Bojęś-Białasik, dr Dariusz Niemiec, prof. dr hab. Jacek Poleski, dr Marcin Szyma, mgr Mateusz Woźniak, *Średniowieczny kościół i klasztor na Skalce w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych*

Komisja Nauk Ekonomicznych

Przewodniczący: Roman Niestrój
Zastępca przewodniczącego: Jacek Osiewalski
Sekretarz: Henryk Gurgul

16.05.2017 – dr hab. Ryszard Szewczyk, *O zbędności sektora finansowego*

24.10.2017 – prof. dr hab. Henryk Gurgul, dr Łukasz Lach, *Propozycja wykorzystania bazy WIOD do identyfikacji istotnych współczynników dla (re)dystrybucji wartości dodanej w globalnych łańcuchach wartości*

W pracy zaproponowano nowe podejście do problemu identyfikacji tych współczynników technicznych produkcji w globalnym modelu przepływów międzygałęziowych, które odgrywają kluczową rolę dla (re)dystrybucji wartości dodanej. Z punktu widzenia ustalonej grupy gospodarek czynniki takie można zdefiniować jako te elementy globalnej macierzy input-output, w przypadku których relatywnie niewielka zmiana wartości pozwala zmaksymalizować udział ustalonej grupy gospodarek w wartości dodanej w ramach globalnych łańcuchów wartości (GVC). Ze względu na szybki rozwój Światowej Bazy Danych Input-Output (WIOD), metodologia zaproponowana w pracy może z łatwością być zastosowana dla różnych grup krajów/sektorów. W ilustracyjnym badaniu empirycznym nowe podejście zastosowano w celu wyznaczenia zarysu możliwego kierunku przyszłej polityki handlowej USA, nakierowanej na maksymalizację udziału tej gospodarki w wartości dodanej w GVC.

Komisja Etnograficzna

Przewodnicząca: Róża Godula-Węclawowicz
 Zastępca przewodniczącej: Janusz Barański
 Sekretarz: Renata Hołda

18.05.2017 – dr hab. Anna Malewska-Szałygin, prof. UW, *Nowe wyzwania antropologii politycznej – usieciowione ruchy społeczne*

Antropologia polityczna jest specyficzną perspektywą widzenia spraw kulturowo-społecznych, zogniskowaną wokół kwestii szeroko rozumianej władzy. Wyodrębnienie tej subdyscypliny zwykle datuje się na rok 1940, choć wątki polityczne pojawiały się już w pierwszych monografiach etnograficznych. Rozwój subdyscypliny, mierzony zmieniającymi się teoriami, prowadzi od strukturalizmu-funkcjonalizmu, przez szkołę manchesterską i kierunki akcjonistyczne, badania nad postsocjalizmem, postkolonializmem, nad symbolami w polityce, aż po konstruktywizm i poststrukturalizm. Współcześnie zainteresowania antropologów politycznych skupiają się wokół nowych ruchów społecznych, działających w warunkach usieciowionej rzeczywistości. Korzystając z zaplecza teoretycznego nauk społecznych (m.in. Castellsa), etnografowie badają różne formy aktywizmu sieciowego oraz ruchy łączące działania w przestrzeni miejskiej i internetowej. Bogate doświadczenia badaczy z Digital Ethnography Research Centre przy uniwersytecie RMIT w Melbourne w Australii dostarczają kontynuatorom wielu cennych wskazówek metodologicznych. W Polsce Internet, rozumiany jako nowy teren badań etnograficznych, dotychczas nie doczekał się zbyt wielu omówień. Konieczność wypracowania nowej metodologii etnograficznych badań usieciowionej rzeczywistości i nasilenie tego rodzaju prac badawczych uważam za priorytet rozwoju współczesnej polskiej etnologii.

29.06.2017 – dr hab. Ewa Kocój, *Wołosi w europejskiej i polskiej przestrzeni kulturowej: migracje, osadnictwo, dziedzictwo kulturowe – wstępny raport z badań w ramach grantu NPRH*

23.11.2017 – mgr Katarzyna Ceklarz, *60 lat konkursu palm wielkanocnych w Rabce. Idea, rola i znaczenie na tle historii muzeum i miasta*

Celem wystąpienia było ukazanie przeobrażeń zachodzących w sferze obrzędowości wielkopostnej, a zwłaszcza zwyczajów związanych z Niedzielą Palmową, na przykładzie konkursu palm wielkanocnych w Rabce-Zdroju. Szeroko potraktowane zagadnienie (case study) umożliwiło przybliżenie historii placówki muzealnej w Rabce, idei przyświecającej pracownikom Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce – pomysłodawcom

i organizatorom konkursu oraz jego zmiany na przestrzeni sześciu dekad. Dało również asumpt do wyeksponowania zasług Jana Bujaka, Marii Wołęńskiej, Tadeusza Seweryna oraz wielu innych etnografów i antropologów, wywodzących się z środowiska krakowskich naukowców, współpracujących z Muzeum w Rabce w latach 1956–2018. Długie, 60-letnie, trwanie konkursu uprawnia do przeanalizowania procesu kreowania wspólnotowej aktywności świątecznej i tworzenia zinstytucjonalizowanego i profesjonalizowanego widowiska, nastawionego na promocję miasta, regionu oraz samego konkursu, a także zawłaszczenia lokalnych zwyczajów i obrzędów religijnych na rzecz kultury popularnej. Ważnym punktem wystąpienia była analiza funkcji integracyjnej, edukacyjnej i ludycznej współcześnie realizowanego konkursu palm oraz jego karnawalizacji w przestrzeni współczesnego miasta.

21.12.2017 – dr Alicja Soćko-Mucha, *Inspiracja, szkoła, intelektualna moda? O recepcji Bachtinowskiej teorii śmiechu w antropologii kulturowej*

W referacie zaprezentowano wyniki badań, które przeprowadziła autorka, przygotowując pracę doktorską pt. *Wokół bachtinowskiej teorii śmiechu. Perspektywa antropologiczna* pod opieką prof. dr. hab. Zbigniewa Libery, obronioną w marcu 2017 roku. W wystąpieniu skoncentrowano się na badaniach dotyczących zastosowań teorii śmiechu Michaiła Bachtina w pracach antropologii kulturowej.

Teoria śmiechu Michaiła Bachtina i związana z nią koncepcja karnawalizacji zdobyły sobie niezwykłą popularność w humanistyce (radzieckiej, polskiej, a potem europejskiej i światowej) od lat 60. XX wieku. Popularność ta częściowo została wywołana i wzmocniona pojawieniem się prac m.in. Victora Turnera oraz Mary Douglas, którzy, niezależnie od Bachtina, w niemal tym samym czasie podjęli zbliżone tematy badawcze. Zainteresowanie teorią Bachtina utrzymuje się po dziś dzień, o czym świadczyć może działalność The Bakhtin Centre na Uniwersytecie w Sheffield i systematycznie organizowane w różnych miejscach świata konferencje, wydawane biuletyny, pojawienie się osobnej dziedziny wiedzy, określonej mianem bachtinologii, a także wyraźna obecność pojęć o proveniencji Bachtinowskiej w humanistycznym obiegu. Ten stan rzeczy szybko skupił na sobie uwagę metodologów, którzy – zwłaszcza w odniesieniu do recepcji myśli Bachtinowskiej w literaturoznawstwie – wskazali na liczne zagrożenia, jakie wiążą się z upowszechnieniem tej myśli w naukach humanistycznych. Pisano zatem nie tylko o recepcji, ale także o „modzie na Bachtina”, „przymusie cytowania” i braku zrozumienia myśli Bachtinowskiej. Przystępując do analizy wybranych empirycznych prac antropologicznych, w których teoria

śmiechu Michaiła Bachtina została wykorzystana do analizy rozmaitych zjawisk kulturowych, autorka postawiła kilka pytań badawczych:

1. Co wniosła Bachtinowska teoria śmiechu (wraz z kluczowymi dla niej pojęciami *ludowej kultury śmiechu*, *dołu materialno-cielesnego*, *groteskowego obrazu ciała*, *karnawałowego światoodczucia*, *śmiechu karnawałowego* i *karnawalizacji*, *śmiechu zdegenerowanego*) do antropologii kulturowej?
2. Czy popularność wymienionych wyżej pojęć oraz rozrost wiedzy bachtinologicznej idą w parze z częstotliwością, głębią i rzetelnością aplikacji myśli Bachtinowskiej do badań empirycznych?
3. W jaki sposób badacze korzystają z rozstrzygnięć Bachtina? Jakiej zjawiska kultury analizowane są przy zastosowaniu opisanej w poprzednim rozdziale teorii śmiechu? Jak szerokie jest spektrum tych zjawisk?
4. Jaka jest *moc wyjaśniająca* Bachtinowskiej teorii śmiechu w poszczególnych przypadkach?
5. Jakie wątki Bachtinowskiej teorii śmiechu podnoszone są przez badaczy najchętniej, a jakie pomijane? Dlaczego tak się dzieje?
6. Czym stała się teoria śmiechu Michaiła Bachtina w rękach antropologów kulturowych? Czym różni się od wersji pierwotnej?

Analizowane teksty podzielono wedle czterech kategorii tematycznych: (1) karnawalizacja kultury współczesnej; (2) karnawalizacja w kulturze współczesnej; (3) formy karnawałowe w polskiej kulturze ludowej; (4) antropologia historyczna i historia kulturowa. Przeprowadzone przez autorkę badania ukazały różnorodność zastosowań Bachtinowskiej teorii śmiechu w pracach antropologicznych, wskazując pośrednio na niezwykle płodność propozycji teoretycznej Bachtina. Teoria ta w szczególności stanowi nieocenioną pomoc w zdiagnozowaniu karnawałowych tendencji kultury współczesnej. Z drugiej strony, przeprowadzone analizy pokazały, na czym polega fragmentaryzacja, symplifikacja (a niekiedy banalizacja) oraz mityzacja teorii śmiechu Michaiła Bachtina. W referacie wskazano na wybrane aktualne problemy związane z wykorzystaniem pojęć zaczerpniętych od Bachtina w antropologii kulturowej, m.in. rozszerzenie i rozmycie znaczenia pojęcia karnawalizacji oraz usunięcie określenia „ludowy” z Bachtinowskiego terminu „ludowa kultura śmiechu”. Zaznaczono jednak, że na stan recepcji myśli Bachtinowskiej w antropologii kulturowej mieli wpływ nie tylko badacze korzystający ze schematów interpretacyjnych Bachtina, ale również sam autor *Twórczości Franciszka Rabelais’go...* (który wraz ze swoimi niezwykle inspirującymi teoriami wniósł do nauk humanistycznych wiele

niejasności, a nawet sprzeczności) oraz okoliczności, w jakich powstawały i były publikowane dzieła Bachtina.

Komisja Historii Wojen i Wojskowości

Przewodniczący: Michał Baczkowski
Zastępca przewodniczącego: Andrzej Michał Essen
Sekretarz: Marek Herma

- 9.05.2017** – dr hab. Tomasz Kargol, *Wpływ pierwszej wojny światowej na modernizację gospodarki*
14.11.2017 – dr Paweł Krokosz, *Rosyjskie siły zbrojne w pierwszym ćwierćwieczu XVIII wieku*
12.12.2017 – prof. dr hab. Mikołaj Berzenko, *Pierwsza wojna światowa na morzu – co można wyczytać ze starych pocztówek*

Komisja Archeologii Krajów Śródziemnomorskich

Przewodnicząca: Ewdoksja Papuci-Władyka
Zastępcy przewodniczącej: Janusz Czebreszuk
Tomasz Scholl
Sekretarz: Kamil Kopij

- 26.10.2017** – dr Agata Ulanowska, *Produkcja włókiennicza w Grecji epoki brązu. Badania porównawcze egejskich technik tkackich*
16.11.2017 – prof. dr hab. Krzysztof Ciałowicz, *Tell el-Farcha jako polityczne i ekonomiczne centrum w początkach państwa egipskiego*
14.12.2017 – *Polskie badania archeologiczne prowadzone obecnie w Gruzji i Armenii:*
– dr Krzysztof Jakubiak, *Metsamor (Armenia), duża wieś, czy małe miasto z wczesnej epoki żelaza? Kilka obserwacji na temat znaczenia osady w świetle ostatnich badań*
– dr hab. Radosław Karasiewicz-Szczypiorski, *Co o dziejach rzymskiego fortu Apsaros mówią relikty architektoniczne?*
– dr Piotr Jaworski, *Co o dziejach rzymskiego fortu w Apsaros mówią znaleziska monet?*

Komisja Medioznawcza

Przewodniczący: Maciej Kawka
Zastępcy przewodniczącego: Michał Drożdż
Kazimierz Wolny-Zmorzyński
Sekretarz: Paweł Płaneta

16.05.2017 – prof. dr hab. Kazimierz Wolny-Zmorzyński, *Modele odbiorcy fotografii dziennikarskiej*

Odbiorcy fotografii dziennikarskiej są zróżnicowani, dlatego biorąc pod uwagę model szeroko pojętego odbiorcy masowego, nazywam go **hipotetycznym odbiorcą masowym kompetentnym wykształconym i niewykształconym**, kierującym się zainteresowaniami. **Hipotetyczny odbiorca masowy kompetentny wykształcony** sięga po prasę ambitną, umie odczytać zawarte w obrazie znaki, sam interpretuje informacje wizualne, osadzając je w odpowiednich kontekstach (historycznych, kulturowych, społecznych). **Hipotetyczny odbiorca niekompetentny wykształcony** nie jest zorientowany w danej tematyce, mimo posiadanego wykształcenia nie wnika w jej istotę. **Hipotetyczny odbiorca kompetentny niewykształcony** nie ma wykształcenia, ale ze względu na zainteresowania pogłębia swą wiedzę i umie oceniać poprawnie obrazy fotograficzne. **Hipotetyczny odbiorca niekompetentny niewykształcony** (prymitywny) wkracza od razu w środek zaprezentowanego świata zdarzeń, ważna jest dla niego szybka informacja, nie odczytuje ukrytych na fotografii znaków, przekaz informacyjny odbiera dosłownie.

27.06.2017 – ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII, *Personalistyczny projekt etyki mediów – próba systematyzacji etosu medialnego*

Mimo wielu badań medialnych i teoretycznych koncepcji mediów obserwuje się swoisty deficyt pogłębionej filozoficznie refleksji etycznej nad mediami. Należy oczywiście docenić wiele wartościowych publikacji dotyczących deontologii medialnych oraz szerokie spektrum oferty i zaangażowania dydaktycznego na wielu kierunkach medialnego kształcenia. Niemniej jednak istnieje potrzeba poszukiwań filozoficznych założeń oraz podstaw argumentacji w etyce mediów. Nie wystarczy bowiem prakseologiczna regulacja działań medialnych, która nie jest w stanie sprostać wszystkim wyzwaniom cywilizacji medialnej, dostarczając chwilowych i doraźnych rozwiązań etycznych.

Etyka mediów winna obejmować przedmiotowo całą przestrzeń medialnych działań ludzi oraz ich szerokich uwarunkowań i konsekwencji, dostarczając racjonalnych zasad wartościowania etycznego i solidnych, teoretyczno-filozoficznych fundamentów argumentacji etycznej. Musi ona również uwzględnić bogaty dorobek empirycznych badań medialnych, których znajomość uchroni etykę od jałowych spekulacji i błędnych analiz sytuacji medialnych. Nie znaczy to oczywiście, że medialna *praxis*, badana i opisana empirycznie, stanowi podstawę do formułowania zasad etycznych, które winny być przecież niezależne od zmieniających się praktycznych uwarunkowań mediów.

Analizy etyczne, tak jak wszystkie analizy teoretyczne, winny być racjonalne, a więc oparte na poznanej prawdzie o analizowanej rzeczywistości. Dlatego też etyka mediów winna się oprzeć na prawdzie o mediach, poznawanej zarówno przez teoretyczne analizy, jak i przez empiryczne badania mediów. Etyka mediów winna zatem uwzględniać szerokie spektrum różnych perspektyw badawczych, które stanowią dla niej szerszy i konieczny horyzont teoretycznych analiz, ale nie determinują kształtu zasad etycznych, opartych na prawdzie o człowieku i świecie, poznawanej i formułowanej na gruncie analiz filozoficzno-etycznych. Wielość i różnorodność filozoficznych orientacji sprawia, że istnieje także wiele różnych projektów etyki mediów o różnej merytorycznej jakości i metodologicznej poprawności.

Personalistyczny projekt etyki mediów wskazuje na dwa podstawowe filary w etyce.

1. Etyka to sprawa sumienia. Sumienie i jego kształtowanie są tak ważne w życiu człowieka, że jakość etyki, która formuje sumienie, nie może być pozostawiona dowolności dyskursu etycznego. Bo człowiek jest zbyt ważny, jest taką niepowtarzalną wartością, że nie może być przedmiotem eksperymentowania etycznego.

2. Studium etyki i jej ćwiczenie należy oprzeć na fundamencie ludzkiej racjonalności. Etyka mediów, oparta na racjonalności człowieka i jego duchowej godności, będzie w stanie pomóc człowiekowi pomniejszać sferę zła i powiększać sferę medialnego dobra. Tak rozumiana etyka, znajdująca swój wyraz w kodeksach etyki dziennikarskiej i medialnej, stanowi podstawę do formacji sumienia, w którym każdy człowiek dokonuje wolnych, rozumnych i odpowiedzialnych rozstrzygnięć.

24.10.2017 – prof. dr hab. Maria Wojtak, *Teoretyczne obramowanie analiz gatunków prasowych (medialnych) – propozycja autorska*

Wystąpienie miało charakter metodologiczny i było prezentacją instrumentarium badawczego autorki, która od wielu lat zajmuje się genologią, w tym genologiczną analizą wypowiedzi prasowych.

Autorka scharakteryzowała przestrzeń poznawczą, w ramach której lingwistyczne (filologiczne) zaplecze, traktowane jako podstawa analiz, łączy się z rozległym polem badawczym współczesnego medioznawstwa.

W głównej części wystąpienia omówiła całą konstelację pojęć współtworzących zaplecze teoretyczne wieloaspektowych analiz bogatej i różnorodnej empirii tekstowej, złożonej z wypowiedzi prasowych. Jako składniki wspomnianej konstelacji zostały potraktowane następujące pojęcia: *gatunek (wzorzec gatunkowy, aspekty i warianty wzorca, paradoksy gatunku, pole gatunkowe i pole gatunkowych odniesień), gatunki prasowe, dyskurs (dyskurs medialny, w tym prasowy, absorpcyjny charakter dyskursu prasowe-*

go), *redukcjonizm genologiczny, kolekcje gatunków* i ich tekstowe realizacje (*mozaiki i kolaże tekstowe*), *przebitki gatunkowe*, a ponadto problemy typologiczne, podstawowe założenia i cele analiz genologicznych.

Zdaniem autorki postrzeganie gatunków wypowiedzi (prasowych w szczególności) jako kategorii dynamicznych i polimorficznych umożliwia przeprowadzanie analiz różnie skonfigurowanych zbiorów wypowiedzi, śledzenie ich przeobrażeń (w określonym przedziale czasowym), charakteryzowanie (immanentne i w urozmaiconych kontekstach, a więc jako składników absorpcyjnego dyskursu), zwracanie uwagi na cechy dyferencjalne i deskryptywne, co pozwala dostrzegać zarówno granice między wybranymi zjawiskami generycznymi, jak i nie pomijać możliwości pojawienia się form tworzących kontinuum, w istocie synkretycznych, a jednak nietracących gatunkowej tożsamości.

W przekonaniu autorki przedstawione instrumentarium badawcze umożliwia też (co szczególnie ważne) charakterystykę okazów gatunku, czyli pojedynczych wypowiedzi, niepowtarzalnych, ale zawierających ślady gatunkowej przynależności.

28.11.2017 – dr Paweł Płaneta, *Koniec humanitaryzmu? Od empatii do ironii: media i ich odbiorcy wobec tragedii wojny w XXI wieku*

Komunikowanie solidarności z innymi ludźmi jest komunikowaniem określonej dyspozycji uniwersalnej, prezentowaną publicznie wrażliwością na los innych ludzi oraz moralnym imperatywem do działania – bez spodziewanej wzajemności – nie tylko na rzecz ludzi geograficznie, a zwłaszcza kulturowo nam bliskich, ale także wobec „innych”, „obcych”, czyli mieszkańców odległych rejonów świata. Komunikacja tego rodzaju jest głównym nośnikiem opisanego imperatywu moralnego, gdyż humanitaryzm włączył w procesie definiowania własnych założeń szereg altruistycznych tradycji: od greckiej tradycji *agape*, przez najdoskonalszą formę chrześcijańskiej troski i opieki nad ludźmi w potrzebie, aż do świeckich postulatów na rzecz ochrony życia ludzkiego i praw człowieka, bez względu na kulturowe czy cywilizacyjne różnice. Z tych licznych źródeł wywodzi się względnie spójny porządek etyczny, który określa nasze czasy jako „cywilizację empatyczną”.

Niekiedy jednak media i ich odbiorcy nie odczuwają solidarności z ludźmi w potrzebie i stają się obojętni wobec cudzego cierpienia. Zjawisko *compassion fatigue*, czyli stan przeciążenia i odrętwienia, zwykle oznacza przyzwyczajenie do złych wiadomości lub niechęć czy niezgodność do reakcji wobec apelu o pomoc. Wprawdzie nikt nie zaprzecza faktom, są one zbyt dobrze znane, a mimo to odbiorcy mediów stają się emocjonalnie wypaleni oraz mają osłabioną wrażliwość moralną. W efekcie opinia publiczna staje

się niedoinformowana w kwestii wojen, konfliktów i kryzysów humanitarnych. Dlatego warto stawiać fundamentalne pytania: Jakie są relacje odbiorców mediów wobec ofiar? W jaki sposób relacje między odbiorcami a cierpiącymi są konstruowane przez środki przekazu? Jak nasze uczucia (jako publiczności mediów) są kształtowane przez publicznie dostępne przekazy?

Oprócz zjawiska *compassion fatigue*, w XXI wieku mamy do czynienia z fenomenem „nowej emocjonalności” ironicznego odbiorcy w epoce posthumanitaryzmu. Epoka ta charakteryzuje się coraz większą instrumentalizacją pomocy i działań międzynarodowych w dziedzinie rozwoju, upadkiem „wielkich narracji” na temat międzyludzkiej solidarności oraz rosnącą technologizacją komunikacji. Pojęcie „ironii” odnosi się do sceptycznego usposobienia wobec „bezsronnej” wiedzy, prymatu samoświadomości oraz wszechobecnej podejrzliwości wobec wszelkich roszczeń do niepodważalnej prawdy. Ludzie powszechnie sądzą, że zawsze istnieje różnica między tym, co komunikowane, a tym, co realnie istniejące, że nie ma już „wielkich” narracji, które mogłyby spajać różne rzeczy. Jednak ta „ponowoczesna” postawa nie jest wyłącznie chłodnym cynizmem, który odrzuca jakiegokolwiek moralne zaangażowanie na rzecz agnostycyzmu. Ironiczny odbiorca jest raczej postacią ambiwalentną, która pozostaje sceptyczna wobec etycznych fundamentów solidarnego działania, a jednocześnie jest otwarta na działania na rzecz ludzi cierpiących. Następuje epistemiczna zmiana, która podważa fundamenty „kultury współczucia” i form reprezentacji ludzkiego losu. Mamy do czynienia z odchodzeniem od paradygmatu współczucia, w którym solidarność jest zakotwiczona w (medialnym) obrazie (spektaklu) losów drugiego człowieka i który jest źródłem normatywnego wymiaru działań moralnych (niesienia pomocy lub rewolucyjnej zmiany). Zmierzamy raczej w kierunku paradygmatu ironii, gdzie solidarność jest zakotwiczona w obrazie innych, lecz podobnych do nas, dlatego angażującym przede wszystkim nasze zdolności do autorefleksji. Nowo wyłaniający się paradygmat ironii nie prowadzi do całkowitego zerwania z tradycyjnym wzorcem współczucia. Obserwujemy raczej upowszechnianie się nowych praktyk komunikacyjnych, a emocjonalna samoświadomość zastępuje tradycyjne kategorie „sprawiedliwości” czy „opieki” i staje się najsilniejszym mechanizmem działań moralnych w humanitarnym *imaginarium* świata zachodniego.

19.12.2017 – dr hab. Agnieszka Hess, *Media w dialogu obywatelskim, dialog obywatelski w mediach*

Celem wystąpienia była analiza dialogu obywatelskiego jako przedmiotu badań medioznawczych. Agnieszka Hess zaprezentowała metodologię, przebieg i wyniki badań prowadzonych przez pracowników i doktorantów

Instytutu Dziennikarstwa Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w ramach projektu Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. W wystąpieniu omówiono w szczególności badania z 2017 roku, których celem było zdiagnozowanie otoczenia medialnego dialogu obywatelskiego w Krakowie.

W pierwszej kolejności zwrócono uwagę na wyzwania metodologiczne, wynikające z różnorodnego pojmowania przedmiotu badań. W ujęciu najszerszym dialog obywatelski pojmuje się jako typ relacji pomiędzy władzą a obywatelami, która umożliwia bezpośredni udział obywateli w procesie podejmowania decyzji, czyli sprawowaniu władzy. Wąskie rozumienie dialogu obywatelskiego określa typ relacji między zorganizowanymi obywatelami, działającymi w ramach konkretnych podmiotów – organizacji społecznych, które są najbardziej zinstytucjonalizowaną formą społeczeństwa obywatelskiego i z zasady mają stanowić alternatywę dla tradycyjnych instytucji państwa. Dialog obywatelski jest w tym ujęciu systematycznym procesem komunikacji i negocjacji, ujętym w konkretne procedury. Przedstawiając konceptualizację i stan badań dotyczących omawianego zagadnienia, referentka dowodziła, że nawet jeśli celem projektu jest zawężony przedmiot badań, to analiza musi uwzględniać kontekst komunikacyjny, w tym rolę mediów. Analizy medioznawcze w badaniach dialogu obywatelskiego powinny skupiać się z jednej strony na poznaniu sposobów prezentacji określonych tematów i zjawisk w przestrzeni publicznej, z drugiej zaś powinny identyfikować dominujące funkcje mediów.

Następnie zaprezentowano przebieg badań medioznawczych nad dialogiem obywatelskim w Krakowie. Pierwszy etap poświęcono badaniu reprezentacji społecznych i medialnych dialogu obywatelskiego. Drugi etap miał na celu zdiagnozowanie jakości komunikacji instytucji miasta Krakowa z mieszkańcami oraz mediów własnych organizacji pozarządowych. Trzeci etap stanowiła analiza otoczenia medialnego.

Przeprowadzony w 2017 roku monitoring mediów umożliwił rozpoznanie, kto pisze o dialogu obywatelskim w Krakowie, w jaki sposób to robi, jakie są medialne reprezentacje dialogu obywatelskiego, jacy aktorzy i jakie narzędzia dialogu pojawiają się w mediach, czyje głosy i w jakim kontekście przedstawiają media. Na podstawie uzyskanych wyników badań sformułowano generalne i bardziej szczegółowe wnioski, które stały się podstawą do zaproponowania rozwiązań mających na celu udoskonalenie dialogu obywatelskiego w Krakowie.

Wnioski z badań mediów przedstawione zostały w publikacji *Dialog obywatelski w Krakowie. Reprezentacje medialne* autorstwa A. Hess, M. Bukowskiego, J. Grzechnik i W. Klytty.

KOMISJE WYDZIAŁU III NAUK ŚCISŁYCH I TECHNICZNYCH

Komisja Astrofizyki

Przewodniczący: Andrzej Staruszkiewicz
Zastępca przewodniczącego: Lech Sokołowski
Sekretarz: Andrzej Odrzywołek

9.06.2017 – dr Tobias Fischer, *The Origin of Heavy Elements – the Puzzle at Low Metallicity*

10.11.2017 – dr hab. Zdzisław Golda, *Struktura rezonansowa Układu Słonecznego*

8.12.2017 – prof. dr hab. Ewa Szuszkiewicz, *Rezonanse Laplace’a w układach planetarnych*

Komisja Nauk Technicznych

Przewodniczący: Kazimierz Furtak
Zastępcy przewodniczącego: Zenon Waszczyszyn
Jerzy Lis
Sekretarz: Wojciech Mitkowski

16.05.2017 – prof. dr hab. Kazimierz Wiatr, dr Mariusz Sterzel, *Cyfronet jako centrum kompetencji gridowo-cloudowych*

ACK Cyfronet AGH jest jednostką wiodącą, ustanowioną przez Komitet Badań Naukowych w zakresie eksploatacji i rozbudowy miejskiej akademickiej sieci komputerowej (MSK) oraz obsługi komputerów dużej mocy (KDM) obliczeniowej. Centrum kompetencji gridowo-cloudowych jest rezultatem prac rozwojowych i badań naukowych, prowadzonych na tych polach przez Cyfronet. W wykładzie przedstawiona została infrastruktura PLGrid, autorski pomysł Cyfronetu, zrealizowany we współpracy z wszystkimi ośrodkami KDM. W szczególności omówione zostały dostępne zasoby obliczeniowe, udostępniane przez Cyfronet, dostępne aplikacje naukowe i unikatowe usługi dziedzinowe. Wykład obejmie również technologie tworzenia dedykowanych platform, ułatwiających prowadzenie badań naukowych, wykorzystywane m.in. w ramach międzynarodowych programów badawczych z Polskiej i Europejskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej (PMDIB i ESFRI).

21.11.2017 – prof. dr hab. Wojciech Nowak, *Rola Centrum Energetyki AGH w tworzeniu nowej kultury innowacji w energetyce*

– prof. dr hab. Tadeusz Chmielniak, *Energetyka wodorowa. Szanse i bariery rozwoju*

W ostatnich latach w wielu ośrodkach badawczych koncentruje się uwagę na zagadnieniach energetyki wodorowej. Mimo że nie wszystkie opinie dotyczące jej potencjału techniczno-ekonomicznego są pozytywne, to wiele przygotowanych prognoz i analiz scenariuszowych pokazuje jej perspektywiczne znaczenie w wielu obszarach gospodarki. Rozwój technologii wodorowej wiąże się z przeprowadzaniem badań i analiz, obejmujących różne obszary technologiczne, w tym wytwarzanie i transport wodoru, jego magazynowanie i zastosowanie w energetyce oraz do napędu środków transportu. Wybór odpowiedniej strategii jest kluczowy dla dalszego spostrzeżenia szans na rozwój technologii wodorowych. W referacie przedstawiono przegląd zasadniczych problemów dotyczących produkcji wodoru, następnie wskazano na zagadnienia jego transportu i magazynowania. W ostatniej części przedyskutowano zastosowania wodoru w energetyce stacjonarnej i w transporcie samochodowym. Uwagę skupiono na badaniach koniecznych do podjęcia w najbliższej przyszłości. Przedstawiono krótką informację o stanie badań w Polsce.

19.12.2017 – prof. dr hab. Andrzej Jajszczyk, *Wyzwania niezawodności internetu optycznego*

W referacie zostały omówione główne wyzwania dotyczące sieci IP korzystających z optycznych sieci transportowych. Po krótkim wprowadzeniu, dotyczącym budowy takich sieci i rodzajów mogących wystąpić w nich uszkodzeń, przedstawiono najczęstsze podejścia do przeciwdziałania wspomnianym uszkodzeniom, w tym podejście polegające na zastosowaniu tzw. *p*-cykli, a także krytykę tego podejścia. W następnej części referatu omówiono sposoby ograniczania skutków uszkodzeń w sieciach wielowarstwowych. Ostatnia część referatu poświęcona była metrykom niezawodności stosowanym w sieciach, a także podejściom do różnicowania jakości sieci pod względem wskaźników niezawodnościowych.

Komisja Układów Złożonych

Przewodniczący: Jerzy Jurkiewicz
Sekretarze: Paweł Góra
Zdzisław Burda

27.10.2017 – dr hab. Wiesław Gumuła, *O teorii osobliwości społecznych – we współczesnym kontekście*

15.12.2017 – prof. dr hab. Karol Życzkowski, *Dynamika układów złożonych: podejście geometryczne*

KOMISJE WYDZIAŁU IV PRZYRODNICZEGO

Komisja Geoinformatyki

Przewodniczący:	Tadeusz Chrobak
Zastępcy przewodniczącego:	Jacek Kozak Jan Romuald Olędzki
Sekretarz:	Konrad Eckes
Pełnomocnik ds. wydawnictw:	Jadwiga Maciaszek

11.10.2017 – dr hab. inż. Bogdan Skorupa, *Położenie i prędkość satelitów GNSS na podstawie uogólnionego zagadnienia dwóch stałych centrów grawitacji*

Obliczanie współrzędnych satelitów jest istotnym elementem działania systemów nawigacji satelitarnej. Dokładność wyznaczenia położenia satelitów warunkuje dokładność pomiarów pozycji odbiornika naziemnego. Zastosowanie efektywnych algorytmów obliczeniowych ma szczególne znaczenie tam, gdzie wykonywane są pomiary w tzw. czasie rzeczywistym, z zastosowaniem orbit pokładowych.

W referacie zaprezentowano analityczną metodę obliczania elementów orbity oraz współrzędnych satelitów GLONASS za pomocą algorytmów opartych na teorii uogólnionego zagadnienia dwóch stałych centrów grawitacji.

Przeprowadzone testy numeryczne wykazały, że opracowane algorytmy mogą być stosowane do obliczania składowych położenia i prędkości satelitów nawigacyjnych jako konkurencyjne wobec metod całkowania numerycznego. Ponadto, bazując na uogólnionym zagadnieniu dwóch stałych centrów grawitacji, można ujednoclić metody obliczania pozycji satelitów różnych systemów nawigacyjnych, a w szczególności GPS i GLONASS.

13.12.2017 – dr inż. Małgorzata Buśko, *Procedury prawne i technologiczne związane z budynkiem w bazie danych katastru nieruchomości*

W referacie przedstawiono weryfikację podstaw prawnych w aspekcie przestrzennych i opisowych danych ewidencyjnych budynku wraz z propozycją zmian w przepisach prawa dotyczących budynków w bazie danych katastru nieruchomości.

Szczególną uwagę poświęcono następującym zagadnieniom:

- dane przestrzenne – numeryczny opis konturu budynku – definicja konturu budynku, bloki budynku, elementy trwale związane z budynkiem, powierzchnia zabudowy budynku – analiza stanu prawnego i propozycje zmian wraz z uzasadnieniem;
- aktualizacja bazy danych katastru nieruchomości w aspekcie atrybutów opisowych budynku, w szczególności związanych z użytkowaniem budynku: rodzaj budynku według Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), klasa budynku według Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB), główna funkcja budynku;
- weryfikacja umocowania prawnego w procesie wyznaczania powierzchni użytkowej budynku na podstawie obmiarów;
- konwersja archiwalnych baz danych, zawierających informacje o budynkach, do współczesnych systemów teleinformatycznych, ze szczególnym uwzględnieniem bezstratnej migracji danych;
- przepływ informacji o budynkach pomiędzy bazami danych i rejestrami publicznymi, harmonizacja baz danych w aspekcie danych przestrzennych i opisowych budynków.

Komisja Paleogeografii Czwartorzędu

Przewodniczący: Marek Krąpiec
Zastępcy przewodniczącego: Henryk Kubiak
Dorota Nalepka
Sekretarz: Aldona Mueller-Bieniek
Delegat ds. wydawnictw: Włodzimierz Margielewski

19.05.2017 – dr hab. Piotr Gębica, prof. dr hab. Sylwester Czopek, dr hab. Anna Michno, dr hab. Agnieszka Wacnik, dr Piotr Kołaczek, mgr Mateusz Sobucki, mgr Sławomir Superson, dr Mariusz Klimek, *Nowe dane o ewolucji doliny Sanu w rejonie Stubna–Nakla w późnym glacie i holocenie*

Komisja Biologii Rozwoju

Przewodnicząca: Elżbieta Pyza
Zastępca przewodniczącej: Andrzej Joachimiak
Sekretarz: Mariusz Jaglarz

20.10.2017 – dr hab. Joanna Augustynowicz, *Callitriche – niewielka roślina o wielkich możliwościach*

Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych

Przewodniczący: Jerzy Starzyk
Zastępca przewodniczącego: Jan Szarek
Sekretarz: Józef Walczyk

2.06.2017 – dr hab. inż. Jan Szczepanik, prof. nadzw. – *Nauka i technika w przemyśle maszyn rolniczych*

Komisja Geograficzna PAU

Przewodniczący: Kazimierz Krzemień
Zastępcy przewodniczącego: Adam Kotarba
Tadeusz Niedźwiedź
Sekretarz: Bolesław Domański

11.05.2017 – prof. dr hab. Antoni Jackowski, dr hab. Elżbieta Bilaska-Wodecka, dr hab. Izabela Soljan, mgr Justyna Liro, *Działalność naukowa Studium Turyzmu UJ*

12.10.2017 – dr inż. Ewa Adamiec, *Pyły drogowe i ich wpływ na środowisko miejskie*

16.11.2017 – dr hab. Jacek Szmańda, prof. UP, dr Małgorzata Luc, *Krajobraz zrenaturalizowany i zrehabilitowany byłych krakowskich kamieniołomów*

14.12.2017 – prof. dr hab. Antoni Jackowski, dr hab. Izabela Soljan, *Z dziejów Polskiego Towarzystwa Geograficznego*

KOMISJE MIĘDZYWYDZIAŁOWE

Komisja Historii Nauki

Przewodniczący: Jan Woleński
Zastępca przewodniczącego: Jerzy Kreiner
Sekretarz: Michał Kokowski

24.05.2017 – dr Alicja Rafalska-Łasocha, *Ludwik Chrobak – krytalograf. Okres krakowski*

Ludwik Chrobak urodził się 16 lipca 1896 r. w Krakowie. Tam też zaczął się kształcić, a w 1914 r. rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym UJ. W 1916 r. wcielono go do armii austriackiej, a po powrocie w 1918 r.

kontynuował studia na UJ. W roku 1919, jeszcze jako student, otrzymał stanowisko asystenta w Zakładzie Mineralogii UJ u prof. Stefana Kreutza. W latach 1919–1920 pełnił też obowiązki asystenta w Akademii Górniczej w Krakowie. Absolutorium otrzymał w 1922 r. Dzięki staraniom prof. Kreutza oraz talentem technicznym dr Chrobak skonstruował jedną z pierwszych w Polsce (1926) aparaturę rentgenowską do badania struktury kryształów. Jako wybitnie uzdolniony młody specjalista w dziedzinie powstającej dopiero na ziemiach polskich rentgenografii, w latach 1926–1927 dr Chrobak prowadził również wykłady i ćwiczenia z krystalografii na Uniwersytecie w Poznaniu.

W roku akademickim 1931/1932 otrzymał stypendium z Fundacji Rockefellera na studia z rentgenografii w Instytucie Rockefellera w Nowym Jorku. Pracował tam w laboratorium rentgenograficznym kierowanym przez R. W. G. Wyckoffa. Ten naukowy staż zaowocował publikacjami: *X-ray scattering power of metallic silver for K_{α} copper radiation*, a potem *Quantitative Spectrometric Studies of Ammonium and of Potassium Cupric Chloride Dihydrate (NH_4) $2CuCl_4 \cdot 2H_2O$ and $K_2CuCl_4 \cdot 2H_2O$* w „Zeitschrift für Kristallographie” – renomowanym czasopiśmie naukowym. Druga praca była podstawą jego rozprawy habilitacyjnej. W roku 1938 doc. Chrobak otrzymał nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie i tam wyjechał. Podsumowując, dr Chrobak był jednym z pierwszych polskich krystalografów, którzy krzewili krystalografię rentgenowską, nową naówczas dziedzinę wiedzy, na ziemiach polskich i jego zasługi na tym polu warte są uznania.

Bibliografia

L. Pauling, *The Nature of the Chemical Bond*, Cornell University Press, s. 158–159.
J. L. Amoros, M. J. Buerger, M. C. de Amoros, *The Laue Method*, New York, Acad. Press, s. 120.

Z. Kosturkiewicz, *Krystalografia w Polsce*, „Wiadomości Chemiczne”, 2014, 68, 5–6, s. 357–379.

14.06.2017 – dr Mariusz Chrostek, *Kluczowa rola lwowskich filologów w badaniach polskiego romantyzmu*

25.10.2017 – dr hab. Paweł Polak, *Rola historii nauki w działalności naukowej i filozoficznej Mariana Smoluchowskiego (1872–1917) – wybrane aspekty. (Z okazji 100. rocznicy śmierci)*

Celem referatu było przedstawienie koncepcji historii nauki, jaka wyłania się z pism słynnego polskiego fizyka Mariana Smoluchowskiego (1872–1917). Dorobek tego uczonego na gruncie fizyki doczekał się należnego

uznania i był przedmiotem wielu opracowań. Nieco mniej znana jest filozoficzna działalność Smoluchowskiego, choć i ona była przedmiotem badań od przeszło pół wieku. Setna rocznica śmierci wybitnego uczonego stała się dobrą okazją, aby poddać analizie inny zapomniany aspekt jego działalności, związany z historią fizyki.

Smoluchowskiego zainteresowania historią nauki związane były ściśle z refleksją filozoficzną nad nauką. Stąd wypływa charakterystyczny kształt tej działalności, odmienny od obecnie dominującego modelu. Koncepcja Smoluchowskiego pozostawała w dużej mierze zapomniana, ponieważ zgodnie z ówczesnie panującym stylem uprawiania nauki w publikacjach badawczych abstrahowano od odniesień historycznych. Te pojawiają się jednak w odczytach Smoluchowskiego, które dotychczas pozostawały jedynie w rękopisach, nieznanie szerszemu kręgowi badaczy. W jednym z nich Smoluchowski opisał swą koncepcję historii nauki, dzięki czemu można uznać, że działalność ta nie była marginalna, ale stanowiła integralny składnik jego wizji nauki, odmienny od dominujących ujęć pozytywistycznych, a nazywany przez niego romantyzmem nauki. Mimo wielu możliwych zastrzeżeń wobec koncepcji Smoluchowskiego, warto ją przypomnieć, aby przybliżyć klimat, w jakim kształtowała się polska historiografia nauki na początku XX wieku. Analiza koncepcji Smoluchowskiego stanowi więc istotny przyczynek do badań nad początkami historii nauki w Polsce, które nabierają dodatkowej aktualności w świetle współczesnych wyzwań, przed którymi stoi ta dyscyplina w naszym kraju.

22.11.2017 – prof. dr hab. Jan Woleński, *Leon Petrażycki. Życie i dzieło. (Z okazji 150. rocznicy urodzin)*

Leon Petrażycki (1857–1931) był jednym z najwybitniejszych teoretyków prawa w skali światowej. Studiował w Kijowie i Berlinie. Brał udział w dyskusjach nad słynnym niemieckim kodeksem cywilnym z 1896 r. i wpłynął na jego treść. Petrażycki był profesorem encyklopedii i historii filozofii prawa na Uniwersytecie w Petersburgu do 1918 r., a potem otrzymał katedrę socjologii prawa na Uniwersytecie Warszawskim. Zajmował się nie tylko teorią prawa, ale także ogólną metodologią nauk i psychologią. Ta ostatnia była podstawą jego pojmowania prawa i moralności. Przez prawo rozumiał przeżycia psychiczne o charakterze imperatywno-atrybutywnym (tj. korelujące uprawnienie i obowiązek), a przez moralność – przeżycia imperatywne. Ta koncepcja znacznie rozszerzała pojęcie zjawisk prawnych, w porównaniu z typowymi koncepcjami, które identyfikowały prawo z ustawami lub/i zwyczajem. Wedle Petrażyckiego ważną funkcją prawa jest jego rola motywacyjna. W tym związku opracował politykę prawa, czyli naukę o społecznych skutkach prawa. Miał przy tym na uwadze działanie

prawa na rzecz doskonalenia społeczeństwa w kierunku realizacji postulatów powszechnej miłości. Był też jednym z twórców socjologii prawa. W poglądach politycznych reprezentował liberalizm.

13.12.2017 – dr hab. Adam Redzik, prof. UW, *Emil Szlechter (1906–1995) – francusko-polski badacz prawa klinowego*

Komisja Spraw Europejskich

Przewodniczący: Michał Turała
Zastępca przewodniczącego: Bolesław Ginter
Sekretarze: Maria Nowakowska
Jerzy Zdrada

30.10.2017 – prof. dr hab. Elżbieta Skotnicka-Illasiewicz, *Preferencje i przewidywania wykorzystania wyników debaty nad scenariuszami przedstawionymi w Białej Księżce Komisji Europejskiej*

Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych

Przewodniczący: Zygmunt Kolenda
Zastępcy przewodniczącego: Joanna Kurczewska
Janusz Szmyd
Sekretarze: Stanisław Nagy
Marcin Ślarzyński

25.05.2017 – dr Dariusz Brzeziński, *Wolność i bezpieczeństwo w płynnej nowoczesności. Analiza zagrożeń cywilizacyjnych w twórczości Zygmunta Baumana*

Zagrożenia cywilizacyjne były jednym z najważniejszych problemów badawczych poruszanych przez Zygmunta Baumana (1925–2017), zmarłego niedawno socjologa i filozofa, jednego z najwybitniejszych intelektualistów publicznych współczesności. W ostatnich dziesięcioleciach analizował je przede wszystkim w kontekście transformacji nowoczesności. Twierdził, że proces przejścia od jej „stałej” do „płynnej” postaci charakteryzował się zdecydowanym dowartościowaniem wolności względem bezpieczeństwa. Wiązało się to z jednej strony z odsunięciem niektórych zagrożeń cywilizacyjnych – będących, na przykład, pochodną nieograniczonego rozwoju racjonalności instrumentalnej, władzy dyscyplinarnej czy też „kultury biurokratycznej”, z drugiej zaś – z zastąpieniem ich innymi, stanowiącymi konsekwencję „upłynnienia” struktur, instytucji i kodeksów aksjomatycznych.

Zdaniem Baumana, coraz większa zmienność i nieprzewidywalność współczesnego świata rodzi poczucie niepewności, charakteryzujące wszelkie płaszczyzny ludzkiego funkcjonowania. W ostatnich latach jest ono dodatkowo wzmacniane przez takie zagrożenia, jak: terroryzm, kryzys migracyjny, a także rozwijający się na ich tle populizm. W przekonaniu socjologa – które wyraził w swych ostatnich publikacjach – zaistniała sytuacja sprawiła, że bezpieczeństwo staje się obecnie coraz bardziej pożądaną wartością. W wystąpieniu koncentruję się na krytycznej analizie rozpoznań Baumana, dotyczących źródeł bezpieczeństwa i wolności, a także wskazuję na to, w jaki sposób w swej „socjologii zaangażowanej” przedstawiał on możliwość ustanowienia równowagi między nimi.

Komisja Filozofii Nauk

Przewodniczący: ks. Michał Heller
 Zastępcy przewodniczącego: Andrzej Staruszkiewicz
 ks. Janusz Mączka
 Sekretarze: ks. Wojciech Grygiel
 Paweł Polak

22.05.2017 – dr Michał Eckstein, *Konforemny cykliczny kosmos Rogera Penrose'a*

13.11.2017 – dr Bartłomiej Skowron, *Matematyka jako sieć. Filozofia matematyki Saundersa MacLane'a*

4.12.2017 – dr hab. med. Wojciech Płazak prof. UJ, *Aktualne problemy medycyny: technika czy etyka?*

Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych

Przewodniczący: Andrzej Kastory
 Zastępcy przewodniczącego: Jerzy Kuczyński
 Karol Sanojca
 Sekretarz: Grzegorz Chomicki

Komisja odbyła 3 posiedzenia w dniach: 23.05, 27.06, 26.09.2017 r., podczas których wygłoszono 2 wykłady, 1 komunikat i przedstawiono 1 opinię o podręczniku².

² Materiały z posiedzeń Komisji zostaną opublikowane w XV t. czasopisma „Opinie Edukacyjne PAU”.

Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej

Przewodniczący: Zygmunt Kolenda
Zastępcy przewodniczącego: Dorota Prasałowicz
Adam Stefan Walaszek
Sekretarz: Janusz Pezda

- 18.05.2017** – dr Bartosz Nowożycki, *Stefan Przedziecki – Polak i kosmopolita w Watykanie*
12.10.2017 – prof. Tadeusz Gromada, *Charakter i przyszłość Polonii amerykańskiej*
23.11.2017 – mgr Mikołaj Murkociński, *Działalność polskich agend rządowych na terenie Afryki Wschodniej 1942–1945*
14.12.2017 – ks. prof. Andrzej Szostek MIC, *Bóg miłosierny – Sąd Ostateczny – imigranci*

Komisja Antropologiczna PAU

Przewodniczący: Joachim Cieślik
Zastępcy przewodniczącego: Jan Chochorowski
Henryk Głąb
Sekretarz: Marcin Brocki

- 1.12.2017** – prof. dr hab. Janusz Piontek, *Ludność dorzecza Odry i Wisły w późnej starożytności i średniowieczu. Pochodzenie, warunki życia, stan biologiczny*

Komisja Ergonomii PAU

Przewodniczący: Marek Złowodzki
Zastępca przewodniczącego: Tadeusz Juliszewski
Sekretarz: Halszka Kontrymowicz-Ogińska

- 18.05.2017** – dr inż. Karolina Trzyniec, *Zastosowanie wybranych technik sztucznej inteligencji do oceny poziomu wyszkolenia operatorów maszyn i pojazdów rolniczych*
20.06.2017 – dr hab. inż. Piotr Szymczyk przedstawił pracę własną pt. *Jakość światła*
14.12.2017 – prof. dr hab. inż. Tadeusz Juliszewski, *Ergonomiczne zmiany ciągników i maszyn rolniczych – porównanie obiektów muzealnych i współczesnych*

Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami

Przewodniczący: Emil Orzechowski
Zastępca przewodniczącego: Kazimierz Sowa
Sekretarz: Joanna Szulborska-Łukaszewicz

10.05.2017 – prof. dr hab. Łukasz Sułkowski, *Kultura akademicka – koniec utopii?*

Z badań dotyczących kierunków zmian obecnych systemów kształcenia wyłania się kilka trendów. Wzrasta tendencja do różnicowania się uczelni, w sektorze edukacji wyższej współistnieją instytucje różnej wielkości, mające różną misję, strukturę założycielską i specjalizacje, typ działalności itp. Zwiększa się umiędzynarodowienie w sektorze, mamy zatem do czynienia z coraz większą mobilnością programów i pracowników naukowych, a także studentów i całych organizacji edukacyjnych. Kolejne ważne tendencje to prywatyzacja i komercjalizacja nauki na skalę światową, zgodnie z którymi kształcenie wyższe jest traktowane jako usługa pochodząca ze sfery dóbr prywatnych, nauka zaś jako produkt intelektualny. Dochodzi również do rozwoju modelu „uniwersytetu przedsiębiorczego”, co spotyka się z krytyką i oporem środowiska akademickiego. Tendencje przedsiębiorczości w kulturze uniwersytetu zaznaczają się, między innymi, w: wprowadzeniu metod *accountability* oraz *governance*; stosowaniu quasi-biznesowych i quasi-korporacyjnych rozwiązań organizacyjnych; nastawieniu na generowanie przychodu z działalności edukacyjnej oraz na pochodzące z niej innowacje – we współpracy z sektorem przemysłowym; tworzeniu strategii konkurencyjnych i realizacji misji rynkowej; rezygnacji w procesie podejmowania decyzji z modelu kolegialnego, koncentrującego się na kadrze akademickiej, na rzecz modelu menedżerskiego, w którym władza należy do zarządu, administratorów i organów nadzorczych.

Ostatnią tendencją jest stopniowe zaprzestanie dotowania czy nawet dofinansowania działalności uczelni, związane z odchodzeniem od państwa opiekuńczego (*welfare state*), a także rozkwitem nowego zarządzania publicznego. Ukształtowanie organizacji uniwersytetów ma swój krajowy kontekst. Na poziomie makro widać wyraźne kierunki zmian w systemach edukacyjnych, na poziomie mezo obserwuje się uwarunkowane historycznie różnice pomiędzy lokalnymi systemami edukacyjnymi, mimo dostosowania się do globalnych trendów. Najwięcej pytań odnosi się do poziomu mikrofunkcjonowania uczelni. Trudno powiedzieć, jakie struktury, strategie oraz kultura ukształtują się w różnych typach uniwersytetów.

Coraz częściej w uczelniach stosuje się metody zarządzania, czemu towarzyszy krytyka menedżeryzmu. Rozwiązanie może prowadzić do równowagi między społeczną misją edukacji a pracą nad zwiększeniem efektywności funkcjonowania uczelni. Adaptacja metod organizacyjnych i koncepcji zarządzania pochodzących z nauk o zarządzaniu mogą ułatwić realizację tego celu. Wykorzystywanie metod restrukturyzacji, zarządzania kapitałem ludzkim czy finansami, zarządzania strategicznego, zarządzania jakością czy logistyki powinno pozwolić na zachowanie bieżącej misji, ale też na zwiększenie skuteczności działania. Wzrost znaczenia koncepcji i metod zarządzania w działaniu uczelni wydaje się nieuchronny, jednak trzeba mieć na względzie konieczność podporządkowania się misji społecznej. Więcej: Ł. Sułkowski, *Kultura akademicka. Koniec utopii?*, PWN, Warszawa 2016.

7.06.2017 – prof. dr hab. Sławomir Magała, *Dobroć zmiany. Ekologia polityczna reprivatyzacji w kulturze*

„Nie oddamy wam kultury?”. Nie wiadomo, czy kultura powinna mieć właściciela. Ani kwestie praw autorskich, ani kwestie patentów naukowych nie są proste. Status prawny graczy na rynku medialnym? Onet.pl jest w 75% własnością Springera, a w 25% – TVN. Kto o tym pamięta, analizując przekaz ideologiczny stylizowany na odbicie świadomości członków społeczeństwa obywatelskiego, a w rzeczywistości ustalany – niczym receptura syropu na kaszel – przez ekspertów od politycznego PR w Onet.pl, w TVN albo w administracji Springera? Nie oddamy wam kultury oznacza zatem w praktyce – nie oddamy nikomu monopolu samozwańcych elit na sprzedawanie dostępu do światopoglądowego wartościowania przeżyć – ani odbiorcom, ani kontrolitom. Autorzy tego hasła **dokonują dzikiej reprivatyzacji instytucji finansowanych przez podatnika**. Próbujać przemycić pogląd, że rola władz powinna być bierna – nie powinny się mieszać w sposób wydawania podatków w instytucjach publicznych, nie powinny się wypowiadać na temat wartości, które twórcom kultury i pośrednikom w ich przekazywaniu przyświecają. Dlaczego jednak nie powinni, skoro właśnie tego oczekują od nich wyborcy? I jak mogą, skoro w dobie masowych baz danych oraz behawioralnego zarządzania państwowi eksperci od PR wracają ramię w ramię ze specjalistami od marketingu i branding na środek areny, agory oraz medialnego ringu? Między rynkiem jako symbolem procesów gospodarczych, parlamentem jako symbolem procesów politycznych a kulturą jako symbolem procesów przeżyć estetycznych oraz etycznych pracują media. Bynajmniej nie znikąd. Dobroć zmiany mierzymy wzrostem obywatelskiego zainteresowania Rzeczą Pospolitą kosztem ograniczenia zainteresowań do ciepłej wody w multimedialnym kranie.

4.10.2017 – prof. dr hab. Monika Kostera, *Etnograficzne badania organizacji*

Kultura organizacyjna od lat 80. XX w. jest ogromnie popularnym przedmiotem badań i publikacji z dziedziny teorii organizacji i zarządzania. Widziana jako proces jest medium życia społecznego, umożliwiającym uczestnikom organizacji komunikację i nadającym sens ich działaniom, doświadczeniom i wyborom, nadaje się do badań empirycznych, skoncentrowanych na społecznej przestrzeni, w której i poprzez którą aktorzy społeczni działają i widzą świat. Taka perspektywa umożliwiła poznanie kolektywnych działań, a także oferuje zbiorowe ramy odniesienia dla aktorów społecznych. Kultura organizacyjna organizuje doświadczenie i działania, a poznanie jej umożliwia zrozumienie organizacji z perspektywy uczestników.

Badania zorientowane na identyfikację i zrozumienie sfer symbolicznych kultury organizacyjnej przybierają często postać badań indukcyjnych i abdukcyjnych badań etnograficznych. Badacze pragną spojrzeć na świat oczami badanych ludzi, pragną zrozumieć, myśleć kategoriami procesów i unikają teorii i wyobrażeń we wczesnych fazach projektu. Interesują ich znaczenia, sens zjawisk z punktu widzenia ludzi, z którymi przeprowadzają badania, wysoko cenią sobie spontaniczność, naturalność. Celem takich badań jest sformułowanie teorii bezpośrednio na podstawie badań empirycznych, gdy została już zebrana satysfakcjonująca ilość (i jakość) danych. Badacze dążą do kontaktu z aktorami społecznymi bezpośrednio zaangażowanymi w tworzenie rzeczywistości, próbie ich opisu w ujęciu procesowym. Celem jest szczególnie sformułowanie teorii lokalnych i średniego zasięgu, dotyczących procesów (reprezentacja procesu), nie stanów (reprezentacja populacji).

Etnografia jest metodologią badań jakościowych, stosowanych od dawna w antropologii kultury. Z macierzystej dziedziny nauki przeniknęła do wielu innych, takich jak socjologia czy teoria organizacji i zarządzania. Wśród badań jakościowych w naszej dyscyplinie nauki etnografia zajmuje coraz bardziej poczesne miejsce. Etnografowie interesują się społecznymi aspektami funkcjonowania organizacji (współdziałanie, sytuacja uczestników organizacji, postawy, przebieg procesów organizowania w codziennym życiu organizacyjnym). Etnografia bywa traktowana jako metoda badawcza (np. jako fragment większego procesu badawczego stosuje się czasami minietnografie, mające połączyć wiedzę na poziomie mezo w socjologii i psychologii), może być jednak także widziana jako tradycja metodologiczna. Metodologia etnograficzna w badaniach organizacji to spójny proces, na który składa się stosowanie metod, zasad i reguł naukowego poznawania rzeczywistości zaczerpniętych z antropologii kulturowej. Metody charakte-

rystyczne dla etnografii to przede wszystkim: obserwacja, wywiad i analiza tekstu. Badania etnograficzne koncentrują się na teraźniejszości, nie zajmują się przewidywaniem przeszłości.

6.12.2017 – dr Joanna Szulborska-Łukaszewicz, *Dokąd zmierzamy? Wokół reformy sektora kultury w Polsce*

Konstytucją sektora kultury w Polsce jest ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (1991), wypracowana i kilkakrotnie nowelizowana z inicjatywy i przy udziale zainteresowanych środowisk. Wśród jej zalet warto wymienić otwartość (przedmiotową i podmiotową), elastyczność w zakresie finansowania kultury i autonomię publicznych instytucji kultury. Z pewnością ustawa wymaga dostosowania do potrzeb XXI w. Jednak płynące wobec niej słowa krytyki niejednokrotnie nie wynikają z krótkowzroczności i analizy jej regulacji wyłącznie z perspektywy jednej branży lub z błędnego przekonania, że wszelkie sporne kwestie mogą znaleźć rozwiązanie w szczegółowych zapisach prawa.

Punktem wyjściowym dla jakichkolwiek zmian powinna być diagnoza. W tym kontekście należy docenić podjęte w 2017 r. na szeroką skalę, z inicjatywy ministerstwa ds. kultury (MKiDN), badania o charakterze jakościowym, ukierunkowane na zdiagnozowanie problemów sektora kultury w Polsce i uzgodnienie zakresu reform. Zidentyfikowano szereg problemów, m.in. dotyczących sektorowości kultury, statusu artysty i jego uprawnień, systemu zabezpieczeń społecznych twórców i artystów, relacji instytucji z ich organizatorami, specyfiki artystycznej instytucji kultury, kadencyjności dyrektorów i konkursów. Brak jednak zgodności co do proponowanych przez branżowe środowiska rozwiązań.

Choć dyskusje na temat równego dostępu różnych pod względem formalno-prawnym podmiotów do publicznych środków trwają od lat, prywatne instytucje kultury – okazuje się – nie gwarantują większej efektywności wykorzystania środków. Nie są jednak skrzępowane tak absurdalną liczbą procedur, w które uwikłana jest działalność publicznych instytucji kultury.

Wiele problemów sektora kultury wynika z prawa inicjowanego przez inne niż MKiDN urzędy centralne. W efekcie, uwikłane w coraz silniej zbiurokratyzowaną sieć przepisów prawnych, pozornie tylko służących wspólnemu dobru, instytucje kultury, twórcy i artyści tracą swe potencjały, energię i fundusze na dostosowanie się do procedur, zamiast skupić się na realizacji misji. A niejednokrotnie obowiązujące przepisy prowadzą do takich absurdów, jak fakt, iż instytucja kultury, której misją jest upowszechnianie kultury, będąc podatnikiem VAT, nie może jej realizować – nie może niczego oferować nieodpłatnie ze względu na prewspółczynnik VAT; czy kwestio-

nowanie umów o dzieło z artystami muzykami, których jedynym zadaniem w instytucji artystycznej jest przecież współtworzenie dzieła.

Rosnący w Europie do granic absurdu poziom biurokracji krytykuje Charles Landry, proponując „kreatywną biurokrację” (redukcję procedur do niezbędnego minimum). Ignorujemy tę propozycję, zobowiązując do mnożenia procedur i stanowisk pracy dedykowanych ich zwielokrotnianiu oraz powiązanej z nimi sprawozdawczości.